

Ambasciata d'Italia
Sofia

140 ANNI DI RELAZIONI FRA
ITALIA E BULGARIA
DIPLOMAZIA, ECONOMIA, CULTURA
(1879–2019)

*A cura di
Stefano Baldi e Alexandre Kostov*

140 ГОДИНИ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ
ИТАЛИЯ И БЪЛГАРИЯ
ДИПЛОМАЦИЯ, ИКОНОМИКА, КУЛТУРА
(1879–2019)

*Съставителство и редакция
Стефано Балди и Александър Костов*

140 ANNI DI RELAZIONI FRA ITALIA E BULGARIA.
DIPLOMAZIA, ECONOMIA, CULTURA (1879–2019)
A cura di Stefano Baldi e Alexandre Kostov

140 ГОДИНИ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ИТАЛИЯ И БЪЛГАРИЯ.
ДИПЛОМАЦИЯ, ИКОНОМИКА, КУЛТУРА (1879–2019)
Съставителство и редакция Стефано Балди и Александър Костов

L'edizione digitale di questo libro è disponibile sul sito dell'Ambasciata d'Italia a Sofia – <http://ambsofia.esteri.it>

Електронната версия на изданието може да бъде намерена на сайта на Посолството на Република Италия в София - <http://ambsofia.esteri.it>

© Pubblicato da Tendril Publishing House

© Публикувано от Издателска къща “Тендрил”

I edizione 2020

Първо издание 2020 г.

This work is licensed under:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

In copertina: 1876, Smirne. Il Console Generale Domenico Brunenghi (seduto) con i due viceconsoli (ai lati) e con il Dragomanno (interprete) del Consolato (dietro) di Smirne. Immediatamente dopo Smirne Brunenghi divenne Vice Console a Sofia (da Immaginario diplomatico - <http://www.flickr.com/immaginariodiplo>).

На корицата: 1876, Измир . Генералният консул Доменико Брунengi (седнал) с двама други вицеконсули (от двете му страни) и драгомана (преводача) на Консулството (зад тях) в Измир. Веднага след Измир, Брунengi става вицеконсул в София. (от Immaginario diplomatico - <http://www.flickr.com/immaginariodiplo>)

ISBN hard copy 978-619-91496-0-7

ISBN pdf 978-619-91496-1-4

INDICE

СЪДЪРЖАНИЕ

Introduzione Въведение	9
Arianna Arisi Rota / Ариана Аризид Рота La 'questione orientale' e la Bulgaria nelle carte di Luigi Corti, diplomatico e ministro Източният въпрос и България в документите на Луиджи Корти – дипломат и министър	13
Antonio D'Alessandri / Антонио Д'Алесандри Bulgari e italiani dal Risorgimento alla Prima guerra mondiale Българи и италианци от Възраждането до Първата световна война	31
Daria Karapetkova / Дария Карапеткова Testimonianze italiane sul giovane Stato bulgaro Италиански свидетелства за младата българска държава	47
Kiril Topalov / Кирил Топалов Tre letterati bulgari e l'Italia tra la fine del XIX e l'inizio del XX secolo: Ivan Vazov, Pencho Slaveykov e Konstantin Velichkov Трима български писатели и Италия в края на XIX и началото на XX век: Иван Вазов, Пенчо Славейков и Константин Величков	63
Stefano Baldi / Стефано Балди Diplomatici italiani a Sofia dal 1879 ad oggi: profili biografici ed iconografici Италианските дипломати в София от 1879 г. до днес: биографични и иконографски профили	77

Alexandre Kostov / Александър Костов	91
Le relazioni commerciali tra l'Italia e la Bulgaria (1879–1939)	
Търговските отношения между Италия и България (1879–1939)	
Luciano Monzali / Лучано Монцали	111
Giuliano Cora e le relazioni italo-bulgare nella prima metà degli anni Trenta	
Джулиано Кора и италиано-българските отношения през първата половина на тридесетте години	
Ivaylo Nachev / Ивайло Начев	139
Relazioni bulgaro-italiane nel settore dell'istruzione nel periodo tra le due Guerre mondiali	
Българо-италиански връзки в областта на образованието между двете световни войни	
Alberto Basciani / Алберто Башани	155
Alleati per caso. Italia e Bulgaria durante la Seconda Guerra Mondiale (1941–1943)	
Случайни съюзници. Италия и България по време на Втората световна война (1941–1943)	
Francesco Guida / Франческо Гуида	187
Segnali di guerra fredda: la diplomazia italiana a Sofia nel primissimo dopoguerra tra modelli costituzionali e produzioni cinematografiche	
Сигнали за студената война: италианската дипломация в София непосредствено след Втората световна война между конституционни модели и кинематографски продукции	
Svetlozar Eldarov / Светлозар Елдъров	207
Le celebrazioni bulgare della festa dei Santi Cirillo e Metodio a Roma (1924–2019)	
Българските чествания на празника на Св. Св. Кирил и Методий в Рим (1924–2019)	

Penka Danova / Пенка Данова	231
Le traduzioni di libri italiani in Bulgaria negli ultimi 140 anni: “Il Principe” di Niccolò Machiavelli	
Преводите на италиански книги в България през последните 140 години: „Владетелят“ на Николо Макиавели	
Stefano Baldi / Стефано Балди	247
Cronologia Italia/Bulgaria 1879–1997	
Хронология Италия/България 1879–1997	
Biografie degli autori	267
Биографични спраки за авторите	

INTRODUZIONE

Il 2019 è stato un anno particolarmente rilevante per i rapporti fra Italia e Bulgaria, ricorrendo l'anniversario dei 140 anni dall'avvio delle relazioni diplomatiche fra i due Paesi.

La storia di queste relazioni iniziò il 3 luglio 1879 quando Domenico Brunenghi venne accreditato presso il principe Alessandro I di Bulgaria in qualità di reggente l'agenzia e Consolato in Sofia. Da allora sono stati 36 i diplomatici italiani che, a vario titolo, hanno ricoperto l'incarico di Capo Missione dell'Ambasciata d'Italia a Sofia.

Questo volume rappresenta un'occasione di riflessione ed approfondimento di alcuni aspetti storici delle relazioni bilaterali fra i due Paesi a partire dal 1879 ad oggi grazie al contributo di illustri studiosi italiani e bulgari.

È significativo che l'iniziativa nasca da una fattiva collaborazione tra l'Ambasciata d'Italia a Sofia e l'Istituto di Studi Balcanici e Centro di Tracologia dell'Accademia Bulgara delle Scienze (ISB&CT-ABS).

Gli autori dei contenuti sono tutti studiosi italiani e bulgari di grande spessore: Arianna Arisi Rota (Professore ordinario, Università di Pavia), Alberto Basciani (Professore associato, Università Roma Tre), Antonio D'Alessandri (Ricercatore, Università Roma Tre), Penka Danova (Professoressa associata, ISB&CT-ABS), Svetlozar Eldarov (Professore ordinario, ISB&CT-ABS), Francesco Guida (Professore ordinario, Università Roma Tre), Daria Karapetkova (Professoressa associata, Università di Sofia), Luciano Monzali (Professore ordinario, Università di Bari), Ivaylo Nachev (Assistente, ISB&CT-ABS), Kiril Topalov (Professore ordinario, Università di Sofia). E naturalmente vi sono gli specifici contributi dei curatori, Stefano Baldi (Ambasciatore d'Italia a Sofia) e Alexandre Kostov (Professore ordinario, ISB&CT-ABS).

La raccolta contiene articoli in cui vengono esaminati vari aspetti dei

rapporti bilaterali tra l'Italia e la Bulgaria negli ultimi 140 anni. La raccolta contribuisce ad una migliore conoscenza di una serie di eventi e personaggi della diplomazia, dell'economia e della cultura.

L'ideale filo rosso che lega i vari studi che figurano nel volume è, non casualmente, quello della diplomazia che ha caratterizzato i vari aspetti delle relazioni bilaterali.

Il volume include anche una cronologia dei principali avvenimenti che hanno interessato i due Paesi nel periodo considerato.

Gli studi elaborati si inquadrano nella serie di pubblicazioni degli ultimi dieci anni usciti come frutto della collaborazione tra l'ISB&CT-ABS e l'Università Roma Tre.

L'auspicio dei curatori è che questo volume possa rappresentare un utile ausilio, non solo per gli addetti ai lavori, ma anche per tutti coloro che sono interessati alla storia dei rapporti tra Italia e Bulgaria.

Stefano Baldi e Alexandre Kostov

Sofia, dicembre 2019

ВЪВЕДЕНИЕ

Годината 2019 е особено важна за връзките между Италия и България, тъй като в нея отбелязваме 140-тата годишнина от установяване на дипломатическите отношения между двете страни. Тяхната история започва на 3 юли 1879 г., когато Доменико Брунengi е акредитиран пред княз Александър I като ръководител на Дипломатическото агентство и консулството в София. Оттогава насам 36 италиански дипломати под различна форма са били начело на Посолството на Италия в София.

Настоящото издание предоставя възможност за размисъл и задълбочено разглеждане на някои исторически аспекти на отношенията между двете страни от 1879 г. до днес благодарение на приносите на известни италиански и български учени.

Многозначително е, че инициативата се заражда от плодотворното сътрудничество между Посолството на Италия в София и Института за балканистика с център по тракология към Българската академия на науките (ISB&CT-ABS).

Всички автори на презентациите са изтъкнати италиански и български учени: Ариана Аризиди Рота (професор в Университета в Павия), Алберто Башани (доцент в Университета Рома Тре), Антонио Д'Алесандри (научен сътрудник в Университета Рома Тре), Пенка Данова (доцент в Института за балканистика с Център по тракология към БАН), Светлозар Елдъров (професор в Института за балканистика с Център по тракология към БАН), Франческо Гуида (професор в Университета Рома Тре), Дария Карапеткова (доцент в Софийския университет), Лучано Монцали (професор в Университета в Бари), Ивайло Начев (главен асистент в Института за балканистика с Център по тракология към БАН), Кирил Топалов (професор в Софийския

университет). И, разбира се, специалния принос на редакторите и автори Стефано Балди (посланик на Италия в София) и чл.-кор. Александър Костов (професор в Института за балканистика с Център по тракология към БАН).

Сборникът представя резултати от изследвания, в които се разглеждат различни аспекти от двустранните отношения между Италия и България през последните 140 години и по този начин допринася за по-добро познаване на редица събития и личности от областта на дипломацията, икономиката и културата

Основната линия, свързваща отделните статии в изданието, неслучайно е дипломацията, която характеризира различните аспекти на двустранните връзки.

Книгата включва и хронология на основни събития от историята на двете страни през разглеждания период.

Представените разработки са част от серията публикации, издадени през последните десет години в резултат на сътрудничеството между Института за балканистика с Център по тракология към БАН и Университета Рома Тре.

Редакторите се надяват, че това издание може да бъде полезно не само за работещите в тази област, но и за всички, които се интересуват от историята на отношенията между Италия и България.

Стефано Балди и Александър Костов

София, декември 2019 г.